

ОК ТЯВРЬ

6

пятница
1939 гн
№ 231 (2931)
Сэн 10 мүнэ

БҮРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-ийн Б.М.
Обкомой ба
БМАССР-эй Верховно
Соведэй Президиумэй
О Р Г А Н.

Улаан Армин гайхамшаг пополни

Хүдэлмэришэн - Таряшанай Улаан Армида ба Улан-Сэрэгэй Флотод ээлжээтэ таталга хоёр нелэн соо үргэлжэлжэ байна. Энэ хадаа манай агууехэ эхэ ороной бүхыя гуродууд ба солонгууд, советскэ патриотизмын гайхамшаг демонстраци болон үнэрэмжэ байна. Советскэ Союзай тон хойто талын районнуудта ба Памирай хадануудта, Поволжодо ба Сибирин үргэн тала дайдаа — хаа-хаанагүй, залуушуд болбол оронойнгоо урдах ариун үалгы дүүргэхэ дуратайгаар ба байртайгаар ошолд. Энэ эхэ баасхангыг хэдэн зуугаад мянгад татагдашад хуаадала. Эсэг ба эхэнүүдэн өөхөлгөөн хүүхүүд таталгын пунктүүдтэ омогорхон үдэшэлэнэ. Армида хүүхүүдэн абахада, энэ собыгине бүхы бүлэнэ баяраар хайндэрлэнэ. Өөрингөө арми тухай, социалистическэ эхэ оронойнгоо оборона тухай советскэ арадай хүсэтэ ба нг оролдолго, эгээл эдэ үдэрнүүдэй торшо соо мянгад тодоор харагдада.

Улаан Армин ба Улан-Сэрэгэй Флот — хүсэнтүгэс ба дилдэшгүй хүсэн, зүгөөр энэ хадаа агууехэ советскэ арад гэжэ нэрлэгдөг, манай хэмжээлшгүй эхэ армин гансал түрүү отрядууд, аванпостнууд гэшэ (Ворошилов). Таталгын ябаса — энэ хадаа оборонын наркомой эдэ гайхамшаг үргэнүүдэй бата баталга мүн. Эдэ үдэрнүүдэй торшо соо хэдэн миллион советскэ патриотууд армида орохоо жүдхэнэ; колхозууд, фабриканууд, залууд хадаа арми тухай ханаа, тэрэн тухай анхаралаар бугалан байна.

Арадай энэ агууехэ оролдолго анхаралай жэшээнүүдэй нэгэн нимэ. Ремонтно селогей (Ростовскэ област) колхознигууд болбол 30 призывнигууд — воронковскэ кавалеристнуудыг улаан кавалерист бэлдэхэн байна. Колхознигууд болбол тэдэнэ 50 эрхим мондыг хураган, татагдашад аммуницийг ханган байна. Майн 1-най нэрэмжэтэ, Партийн XIII съездын нэрэмжэтэ ба бусад колхознуудхаа гайхамшаг джигдүү улаан кавалерист ошохон, тэдэнэр хадаа кавалеристын боевой мастерствоо түргэн шудалажа шадаха байна. Өөрингөө хүүхүүд Улаан Армида үдэхэ зуураа, Северн Дюной колхознигууд болбол энээнхэ хойшо болто таталганууд тухай боловод. Воронковскэ всаднигуудай 234 кружогууд хүдэлмэришэн, улаан кавалерист зориулагдан хэдэн олон морилууд колхозно адун үсхэгдэнэ.

Манай фабриканууд, заводууд колхозууд хадаа хэдэн олон летнигууд, мэргэн буудатгад, боевой машинануудыг жоодоогшод, пулеметнигууд ба кавалеристнуудыг Улаан Армида бэлдэхэ. Таталгын эхилхөөн сагнаа хойшо үгнэрхөн хоёр неделин торшо соо хэдэн зуугаад мянган залуу советскэ хүнүүд — хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигентнууд таталгын комиссине үгнэрбэд. Частда томилогто абаха ерөөн, эдэ залуу хүнүүд бүхы хадаа военнэ хэрэгтэ шэрүүл бэшэ байна. Олонхи татагдашад хадаа военнэ бэлдхэлтэй байна. Тэдэнэр болбол хүдэлмэришөө тагаралтагуйгөөр винтовка, пулемет, танк, самолетыг шудалан үзэһэн байна. Тэдэнэр болбол нгг социалистическэ эхэ ороноо хамаагалагдаа шухала хуваа гэшэ гэжэ мэдэжэ, военнэ хэрэгтэ эхэ дуратайгаар шудалада.

Улаан Армида ба Улан-Сэрэгэй Флотод ээлжээтэ таталга болбол гласхорондын оршомбайдалтай тон хурса болоод байһан, капиталистическэ мирэй военнэ лихорада оруулагдаа байһан, тэрэ үдэрнүүдтэ үгнэржэ байна. Советскэ арад болбол Баруун Умарина ба Баруун Белоруссин нэгжүхата арадуудыг дайһаа мугалан абаһан ба золто жаргалта байдалда орохо үргэн замыг талдаа ханган, СССР-эй правительствын хэмжээябуулангуудыг хайшаан амаршалад. Советскэ правительствын сталинскэ

сэсэн политика хадаа СССР-эй арадуудыг баясуулна, зоригжуулна. Манай агууехэ социалистическэ державын хүсэдал ба дилдэшгүй хүсэн хадаа өөрингөө эсэг ороной түлөө, хүсэнтүгэс Улаан Армин түлөө омогорхолоор советскэ хүнүүдэй зүрххүүдэ дүүргэнэ.

Хасан нуурай тэндэ, Монгольско Арад Республикын хилэ дээрэ Улаан Армин боецууд, командирнууд ба комиссарнуудай гарганан героическа габиянууд тухай советскэ арад омогорхон хананад. Улаан Армин болбол Баруун Умарина ба Баруун Белоруссин арадуудыг капиталистууд ба помещикуудай даралалта дорхоо сүлөөлэхэ бүхэдэхэн — историческа зорилгыг хүндэтгээр ба баатарууд дүүргэжэ ябана. Арад болбол мүнхэдэ унтарашагүй алдар соны олоһон. Хүдэлмэришэн Таряшанай Армин ээргэдэ өөхдөг хүүхүүдэ омогорхон эльгэнэ.

Эсэгээр ба эхэнүүдэн таталгын комиссидэ эржэ, манай эхэ ороной тон харюусалгатай хиланууд дээрэ хүүхүүдэ эльгэхыг гуйна. Өөрингөө армин үнэн сэхэ ба боецууд болохо, швишеннэ советскэ газарыг хүндэтгээр ба архимээр хамаагалаа захнаа эсэг ба эхэн хүүхүүдэ үгэнэ.

Миний хүүхүү бронетанково частда эльгэхыг хуеһа бэн байнаб — призвынигэй эхэ Аграфна Крашнина, московско «Раучук» заводой хүдэлмэришэд бэшэна. — Хэрбөө манай эсэг ороной дайсанне сохихо сагай болоо наа, миний хүүхүүн дайсанне хасановсаар сохихо. Миний хүүхүүн хадаа эхэ оронойнгоо урда, правительствын урда, арадайгаа урда өөрингөө уялгыг хүндэтгээр дүүргэхэ байна гэжэ би найдаһан.

Өөрингөө орондо, өөрингөө арада агууехэ инаглааар эхын эрилтэ дүүргэнхэй! Советскэ орондо, дэлхэй дээрхи тон хүсэтэ социалистическэ гүрэнэй эсэгээр ба эхэнүүд болбол өөрингөө түрэл армида өөхдөг хүүхүүдэ байртайгаар эльгэнэ.

Улаан Армида залуушудай инагал агууехэ ба дүлэ бадарам СССР-эй оборонын Нарком, Советскэ Союзай маршал нүхэр К. Е. Ворошиловой адресаар үдэр бүри хэдэн зуугаад телеграммууд, хэдэн мянгад бэшгүүд ороно. Хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигентнууд, хурагшад болбол Улаан Армин ээргэдэ болзорхоон урид ахыг ба советскэ хилын тон харюусалгатай участогуудта тэдэнне эльгэхыг гуйжа, Наркомдо хандана.

Советскэ арадай мобилизацияно болон байһан ябадал хадаа Улаан Армин ээргэдэ орохо гөһөн агууехэ оролдолгодо өөрингөө тодо харуулгыг гансал олоно бэшэ. Таталгын пунктүүдтэ ошожо байгаа, эрээдүйн боецууд хадаа манай залууд ба фабриканууд дээрхи машинанууд ба станогүүдэй зогсолтогүй хүдэлмэришэнь эхэтэ хүсэнэ.

Армида ошоходоо, призвынигууд болбол ажалай бүтөөсн улам дээшэ гархын тулада, үйлдбэри дээрэ этигэлтэй оролшошдөө өөхдөг бэлдхэнэд. Жэшээлхэдэ, Смоленскэ городто, Калининэй нэрэмжэтэ заводхо армида ошон, өөхдөгөө эршүүдэй станогүүдта тэдэнэй хамагд хүдэлмэришэ оробо. Кузнец нүхэр Иващенковай хамаган ба мотобоец нүхэр Петровой хамаган кузнецтэ шөхтэ хүдэлмэришэд. Басагад Мария Прудникова ба Прасковья Амельченкова гэшэд болбол РККА-да татагдашад нүүрне ээлэхын тулада, формингүүдтэ профессине шудалажа байна. Тракторнууд ба машинануудта эрхим смена ерөнэ!

Хүдэлмэришэн Таряшанай Улаан Армида ба Улан-Сэрэгэй Флотод ээлжээтэ таталга хадаа манай агууехэ гүрэнэй хүсэнтүгэй, советскэ арадай моральна-политическэ нэгэдэлтэй хүсэтэ демонстраци, тэрэнэй дээдэ мобилизацияно болон байлгын демонстраци болоо!

(«Правды» түрүү бэшгөө).

ИРКУТСКЭ БА ЧИТИНСКЭ ОБЛАСТНУУДАЙ БАТАЛХАН СОРЕВНОВАНИДАА ТҮРҮҮ НҮҮРИ ЭЗЭЛЭЭ!

Набанскада намарай хүдэлмэри

гээгдэлтэй

Кабанск. (Телефоноор абтаба). Энэ аймаг болбол поле дээрхи намарай хүдэлмэришүүдтэ саг болзортоһ, тон хайн шанартайгаар дүүргэхэ аргабайдалаар хүсэд байгаа. Тингэбэшье, таряанай бүхы хүдэлмэришүүдтэ талаар эхэ гээгдэлдэ ороод байна. Жэшээлхэдэ, октябрь нарын түрүүшын үдэрнүүдтэ аймаг дотороо таряанай сомолгыг 79 процент, сохилгы 25,8 процент (комбайнова хурялгыг оруулалсаа) арай гэжэ дүүргэбэ.

Таряанай сомолгын талаар Таркановска, Красноярск, Инкинск, Дулаанска ба Сукинскэ сельсоветүүдтэ колхозууд аймаг соогоо түрүүлэнэ гэбэл, иланна 100 процент гүйсэхдөө. Гэбэшье, эдэ сомолгой колхозуудта таряанай сохилгын хүдэлмэри хангалтагүй ябана.

Гадна, Кабанскын сельсовет болошогүйгөөр хожомдожо, аймагаа гэдэргэн татажа байна. Умар юб гэхэдэ, таряанайгаа сомолгыг оройдоо 41,2 процент дүүргэнэ ба сохилгын хүдэлмэришэ мүнөө хүртэр эхилэхдүй.

Мүн, орогнодо культурануудтэ элбэг эхэ ургасны саг соонь хуряжа абаха ябадал хадаа колхознигуудтэ культуран ба шангашадалтай байдалда орохо хэрэгтэ тон эхэ удхашанартай байна. Тингэн гатар, Кабанскын аймагта картаавкын хурялгыг хожомдожуула. Жэшээлхэдэ, энэ аймагта таригдан бүхы картаавкын 73 процентнй малтагдажа абтан байна. Картаавкын малталгыг хэрэглэдэггүй, тэрэнэй хүдэлмэришэ хожомдожо ээлжээндэ гардаг Темлюискэ сельсоветтэ кол-

хозууд — 33 процент, Нюксын ба Таркановскын сельсоветтэ колхозууд — 35,0 процент, мүн Кабанскын сельсоветтэ колхозууд — 50-аад процент картаавкынгаа малталгыг дүүргэжэ, тарихан картаавкынгаа эхэнхи хубине хүдлөөхын аюудта хүргэжэ байна.

Энэ аймагта хурялгын хүдэлмэришүүд ямар шалтагаанаар хожомдоно? Колхозуудай полонууд дээрэ стахановска методтэй хүдэлмэри организовалагданагүй, ажалай амхидхал туйлай муугаар табигдана ба мүн полит-массова хүдэлмэришэ хангалтагүйгөөр ябуулһан дээрээнэ болоно.

Тэрэнхээ гадна, поле дээрхи намарай хүдэлмэришүүдтэ болзор соо гүйсэхдэхэ талаар аймагтэй газарай таһаг, илангаа тэрэнне эрхилэгшэ нүх. Инсинкий гэгшэ бүри юушье хоньгүй, харин аймагтэй партийна ба советскэ организацинуудай найдалгата нэрэтэй гансахан Турантэвскэ сельсоветтэ бүхэлн намараа гээгээ.

Аймаг соогоо хүдөөажахын намарай хүдэлмэришүүдтэ энэ тухайгаар хожомдожо, үнэндөө таһалдалда ороод байхадан, партинын айком ба аймагтэй гүйсэхдэхэ комитетуудтэ хуталбэрилгэд юундэ наһаа амархан буудат гэшбэд. Нимэ байдал удаан тасыхын аргагүй хэрэг мүн. Тинмэдэ, намарай хүдэлмэришүүдтэ дугуу дундануудхаа боломжтой вывод хэжэ, ойрын үдэрнүүдтэ большевистскэ хубилаата гарагахан тон шухала байна.

Палеха.

Эрхим тракторист

Селенгын аймагтэй, Селен-Ду-мын МТС-ын эрхим тракторист нүхэр Доржиев Дарицвын гэгшэ үнгэрлөшэ жэлдэ жэшэтэ найнаар ажаллажа, 2 мянга гаран түхүрт мүнгэ ба 800 шахуу ажалта үдэр олоһон байгаа. Гэхэтэй хамт, ажалай үндэр показателүүдтэ туйлажа шадаһанайгаа ашаар, энэ жэлдэ, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсаа хүдэтэ эрхэ олооһон.

Мүнөө, нүхэр Доржиев болбол выставкэдэ ошожо, выставкэдэхы бүхы экспонатуудыг ба бусадтэ ошон зүйлнүүдтэ хараад эрээ.

Выставкадэ хараһан, үзэһэн тухайгаа нүх. Доржиев хадаа тон эхэ баярай ба омогорхойл үгөөр хэлэнэ: «Энэ выставка болбол Сталинскэ хоёр Табанжэлүүдтэ

торшо соо Советскэ деревнигуудтэ туйлагданан, социализмын гайхамшаг ялалтануудтэ тон тодоор харуулһа. Энэ хадаа бодото лэ стахановска омыд агууехэ хургуули мүн. Би, мүнөө оронойгоо зүрхэн — Москва ошожо, хүдөө ажахыда туйлагданан гайхамшаг амжалтануудыг хараад байхадаа, жэлэйгээ планине хоёр-гурба дахин үлүүлэн дүүргэжэ, эрхэ жэлэй выставкэдэ дахин хабаадалсакын түлөө большевистскэ тэмсэхэб. Намда даалгаданан хүдэлмэришэ эрхим хайн шанартайгаар дүүргэхэ гөһөн ариун уялгатайгаа хээшэе мартахагүй ба агууехэ Ленин — Сталинай хэрэгтэ, коммунизмын хэрэгтэ хамаг хүсөө, ами бөө үгэхөөр хээшэе болон байнам».

Н. Очиров.

Комбайнер Виноградовай хүдэлмэрини итог

Сосново-Озерск. (Телефоноор абтаба). Эгэгын МТС-ын түрүү комбайнер нүх. Павел Виноградов болбол комбайнова хүдэлмэрини сезон соо, үйлдбэрини бүтөөсн тон хайн показателүүдтэ харауула.

Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ хамта дээрэ 560 гектар таряа хураһан ба 700 килограмм горчич химагадаһан байна.

Нүх. Виноградов хадаа сэлмэг, наратай үдэрнүүдтэ 31-нөө 40 гектар хүртэр таряа тон хайн шанартайгаар хураагаа. Мүнөө нүхэр Виноградов болбол хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидат боложо, ойрын үдэрнүүдтэ Москва ошохоор бэлдхэжэ байна.

Жигмитов.

ЭХЭНЭРНҮҮД ОЛОНСТАНОЧНИЦАНУУД

Агууехэ Октябрын социалистическэ революцоний ХХII жэлэй йда бэлдхэл болгон, Москвагай «Калибр» заводой эхэнэрүүд болбол инструментальшинуудтэ сложнэ специальностьнуудыг үзэн шудалажа байна. Фугларна цехын стахановка Толканихина гэгшэ хоёр специальностине амжалтатайгаар шудалба. Толканихина — столар ба полировщица. Толканихина болбол ажал хүдэлмэришөөн таһарангүй, шөфөрнуудтэ курсуудта хурадаг байна.

Кузнецтэ шөхтэ хүдэлмэришэд штамповщица стахановка Андреева хадаа деталнуудтэ хүйтэн үйлдбэрини бүхы зүйлнүүдтэ эрхимээр шудалажа, 350 тоннин

пресс дээрэ тон хайнаар хүдэлмэришэ, нормоо 2-2,5 дахин үлүүлэн дүүргэжэ байна.

Олон станок дээрэ хүдэлмэришэд стахановууд олон болоо. Нонова, Молчанова, Малакова, Надеждина ба бэшэнүүд хадаа хоёр станогүүд дээрэ хүдэлмэришэд. Стахановна Зайцева болбол хоёр станок дээрэ эхмээр хүдэлмэришэ. Тэрэ хадаа нормоо 2 дахин үлүүлэн дүүргэлэг байна. Зайцева болбол өөрингөө омыдтэ дурбэн сменшигүүдтэ танилсуулаа, тэдэнэрэн ажалтайгаа бүтөөсн эрид дээшлүүлһэн байна. Зайцева болбол гурбан станок дээрэ хүдэлмэришэд болохон.

ХИННЭ МОДОНОЙ ТАРИЛГАНУУД

Батумскэ ботаническа сад ба Сухумдахи субтропическа культурануудтэ селекционной станица болбол хиннэ модондой культурыг шонжон үзэлгэ тугаа хүдэлмэришэжэ байна. Советскэ эрдмтэн хадаа манай оронодо ланаретвишэ

модыг тарижа болохо байһыа элрүүлэб. Хойто жэлтөө, энэ культурануудтэ тариаланууд амхидхэгдэхэ. Хиннэ модон хадаа Абхаз ба Аджариа тариглажа байла.

Сентябрийн 15-да, «Хүдэлмэришэн-Таряшанай Улаан» Армида ба Улан-Сэрэгэй Флотод ээлжээтэ таталга эхилэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Кошелевой бүлэнэр хадаа Москва городой Пролетарска районот таталгын пунктда. Зүүн гарһаа: Улан-Сэрэгэй Флотод ороһон хүүхүүннй Петр, эсэгэн Кривой Проконевич — стахановец, эхэн Анна Григорьевна ба Агаар-Сэрэгэй Флотод ороһон хүүхүүннй Иван.

(ТАСС-ын фото клише)

Литвын гадаада хэрэгүүдтэй министр госпдин И. Урбисе Москва ербэ.

Энэ оной, октябрийн 3-да, Литвын гадаада хэрэгүүдтэй министр госпдин Урбисе хадаа Литвын онсо посланник ба бүрин эрхэтэ министр госпдин Наткевичус гэгшын ба министрай өөрийн секретарь г. Свелликас гэгшын үдэшлгөөр Москвада ерһэн байна. Министрэй хамта, Литвэдэхи, СССР-эй хэрэгүүдтэ найдагдалам нүх. Н. Г. Поздняков, Москвада байдаг Литовскэ миссин бүхы состав, хэрэгүүдтэ найдагдалам г. Вагдонас толгойтойгоор, эстонскэ миссин советник г. Яонсон. Литвынскэ миссин нэгэдэгөөр советник г. Аньбортэ гэгшэд угтаба.

Центральна аэропорто хадаа советскэ ба литовскэ тугуудаар шонжогдөнхэй байба.

нов, Моссоведэй түрүүлгшын орологш нүх. М. А. Ясенов. НКВД-гэй протоколно таһагыг эрхилэгшэ нүх. В. А. Барков, прибалтийска ороонуудтэ таһагыг эрхилэгшэ нүх. А. П. Васков, Москва городой комендант комбриг нүх. В. А. Ревлякин, Наркомвнешторгын договорнуудтэ таһагай начальнигай уялгыг дүүргэжэ нүх. Д. Д. Мишустин, Москвада байдаг Литовскэ миссин бүхы состав, хэрэгүүдтэ найдагдалам г. Вагдонас толгойтойгоор, эстонскэ миссин советник г. Яонсон. Литвынскэ миссин нэгэдэгөөр советник г. Аньбортэ гэгшэд угтаба.

Центральна аэропорто хадаа советскэ ба литовскэ тугуудаар шонжогдөнхэй байба.

КИТАДДАХИ ВОЕННЭ ЯБУУЛГАНУУД

(Чунцин ба Шанхайһаа, ТАСС-ын корреспондентнуудтэй мэдээсэһэнэй ёһоор).

ЦЕНТРАЛЬНА КИТАДТА

Хуань провинциин хойно, хатуу шанга байлданууд хадаа Чаншанга хойшо үргэлжэлэнэ. Японнууд тон эхэ хоролтогой. Гансахан сентябрийн 28-да, фронтлоо Ханькоуда нэгэ мянга дурбан зуу гаран алуулһан японнууд крематильгада эльгэгдэнэ байна.

УРДА КИТАДТА

Гонконгын хойно байлданууд үргэлжэлэнэ. Октябрийн 2-то, энэ райондо, китад сэрэгүүд болбол Канькоу-Шаньчунини сектортэ, японскэ коммунистинуудхаа таһалан ээлһэн байна.

ХОЙТО КИТАДТА

Шаньси провинциин урда тээ, байлданууд хадаа Тунлюһаа зүүн-хойнонуур болоно. Шаньсин хойно, урагшаа дахиха гөһөн японнуудтэй нэгдэлгэй сохигдон байна.

Сентябрийн 29-да, китад авиаци болбол Кантоной дүтэ шадар байһан аэродроме, казарманууд ба японскэ складаудыг бомбодон байна. Китадай бүхы самолетыг

дуудань өөрингөө базада гэмтлэгүүгөөр бусажа ерһэн байгаа.

Китадай военнэ источнигуудхаа мэдээсэһэнэй ёһоор, сентябрийн хоёрдохы хахадта, китадай бүхы фронтнууд дээрэ 337 байлданууд болоһон байгаа. Эдэ байлдануудтэй үедэ, японнууд хадаа 18216 хүнүүдэ алуулһан ба шархатуулһан байна. Китадуудаар, японскэ 328 солдадууд ба офицернууд плендэ абтаба.

Тэрэнхээ гадна, китадуудаар, 5 буу зэбсэгүүд, 19 пулемедууд, 638 винтовканыуд, боеприпасуудтэй 18766 хайрсгууд, 231 морид ээлзэгдэнэ байна. Японскэ военнэ элдэб типин 80 суданууд шонжогдэбэ. Противнигай талдэ, 58 километр тугар харгинууд, 21 километр шоссеһын харгинууд хандаргадан байна.

Гундун провинцида байһан китад арминин штаб болбол коммунистэ толилоо, тэрэн соонь нигэжэ хэлэгдэнэ: «Сентябрийн хоёрдохы хахадта, Урда Китада, 50 гаран байлданууд болобо. Китадай энэ частда японнууд хадаа 1528 солдадууд ба «офицернуудтэй алуулба».

(ТАСС)

Москвада Мунтерсын ерэлгэ

Рига, октябрийн 2. (ТАСС). Мунтерс, үдэрэй 12 часда, Литвын гадаада хэрэгүүдтэй министр Мунтерс ба Литвын га-

даада хэрэгүүдтэй министрствын договорнуудтэ департаментын директор Кемпе Москва төмшө яхидба.

НЮТАГУУДАХИ АЖАЛШАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ СОВЕДУУДАЙ
ХУНГАЛТАНУУДА ЭРХИМЭЭР БЭЛЭХЭХЭ

АГИТАТОРНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ

Манай Кабанский аймцентр дээр хэдэн агитколлективүүд агитбригадууд эмхидхэгдэнэ. Тэднэр хадаа хуналтын боложон тухай ойлгууламжын хүдэлмэрийн энэхүү ажлаа дунда, мун баа дүт шадаарай колхозуудай колхознигуудай дунда ябуулдаг байна.

ВКП(б)-ийн айкомой дэргэдэх агитколлектив болбол 24 агитаторнуудаа бүрднээн байна. Энэ агитколлективне, аймгүйсэдкомой инструктор нүх. Сумкин хүтэлбэрилнэ. Энээнэй урда тээ хүдэлмэрин хангалтаггүйгээр ябажа байн аад, сентябрийн 16-най үдэр агитаторнуудай семинар үнгэргэгдэж, 17-ной үдэр, бүх 24 агитаторнуудань хүдэлмэрдөө эмхитэйгээр ороһон тус.

Энээнхээ хойшо, тус агитколлективэй хүдэлмэринь муу бэшээр ябуулдагдал болоо. Энэ агитколлективэй агитаторнууд хадаа засагай нотагуудайх органуудта хуналтануудта бэлдхэлэй хүдэлмэринүүдэе үргэнээр ябуулха, заняти, хөөрөлдөө г. м. түргэ-түргэнээр, тон һонирхолтойгоор үнгэргэхэ, агитационно-массова хүдэлмэринэ ажахын хүдэлмэртэй холболдуулан ябуулха гэһэн социалистическэ уялганууде абahan байна.

Жэсөөхэдэ, агитатор—«Первое Мая» колхозой түрүүлэгшэ нүх. Сычев хадаа агитационно-массова хүдэлмэринэ үргэнээр ябуулха гэһэн уялгыг абаха зуураа, тарья хураалга, натуроплата тусалга, гүрэнэй урдах уялга-

нуудаа сүм дүүргэлгэ г. м. ойрын үдэрнүүдта хангаха ба малнуудайгаа байрабайдалыг байнаар ремонтложо, үбэлые түгэс бэлдхэлтэйгээр угтах—нимэ бодото уялганууде абаад, мүнөө тэдэ уялгануудаа дүүргэхын түлөө энергичнээр хүдэлмэрилжэ байна.

Дурсагдаша агитколлективэй агитаторнууд болбол өөһэднйгөө хүдэлмэрилдэг участок дээрэ саг сагта ошодог тула, энэхүү хүнзонинэ бултын танидаг болонхой. Занятия үнгэргэхэднэ олон хүнүүд сугларана. Энэ агитколлективэйхид—агитаторнууд болбол нилээд олон заняти, хөөрөлдөөнүүдэе үнгэргөөд байна.

Колесовскэ сельсоведай хүнзонин дунда хүдэлмэрилдэг агитаторнууд (Печкин, Димитриев ба бусад) болбол баа лэ муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Нүхэр В. М. Молотовой радиогоор хэлэһэн үгэ тухай ба Баруун Белоруссин ба Баруун Украинин ажалшадые хамагалгадаа абахын тула баруун хилыс Улаан Армин нэбтэрэн ороһонойн ухашанар тухай, хуналтад дунда тон үргэнээр ойлгуулба. Эдэ бүхы ажалтад хадаа ехэ һонирхол ба хайшаалгаар угтанан байна.

Зүгээр, түрүү агитаторнуудай хүдэлмэрин ошот ба методые бусадта дамжуулан үгэхэ—нимэ шуалын шуала хүдэлмэри хадаа серьеэноор табигдаагүй байна. Энээгээр бодото хэмжээябуулганууде ябуулан шуала.

Миронов.

ЗАНЯТЯА ИНТЕРЕСНЭЭР ҮНГЭРГЭНЭ

Селенгын аймагай, Ноёхоной сомоной «Большевик» колхозой колхознигууд—хуналтад дунда 22 агитаторнууд хүдэлмэрилдэг.

Мүнөө үедэ эдэ агитаторнууд болбол агитационно-массова хүдэлмэринүүдэе—заняти,хөөрөлдөө г. м. үргэнээр ябуулна.

Жэсөөхэдэ, октябрийн 3-най үдэр хүртэр, тэдэ агитаторнууд 10-13 занятинууд, хөөрөлдөөнүүдэе үнгэргэнэн ба олон тоото ажалтад—хуналтадые обслууживалжа шадла.

Эдэнэрэй олонхын хөөрөлдөө, заняти үнгэргэгдэе серьеэноор хандажа, тэрэндэ жэсөөхэ найнаар бэлдхэдэг байна. Нимэһээ, занятинуудань һонирхолтойгоор үнгэргэгдэнэ.

Заняти ба хөөрөлдөөндөн хангалтад болбол эдэб асуудалнууд.

дые хурадаг ба тэдэндөн тодорхой харюунууд үгтэдэг.

Мун баа, энэ сомоной, Лениной нэрэмжэтэ колхозой агитаторнууд 7-8 занятинууде хэлэн байна. Нимэүүд жэсөөнүүд олон байна.

Зүгээр, ВКП(б)-ийн айком хадаа агитаторнуудай кустовой семинарууде үнгэргэлгөөрөө, хүдэлмэри хизаарлаһан дутуутай. Партабиндэй дэргэдэ, хуналтын асуудалнуудаар семинар ба консультаци эмхидхэгдэггүй ба эмхидхэхынэ хүсэд ханаашалагдаагүй байна.

Тиме тула, түрүү агитаторнуудай хүдэлмэрин ошот ба методые бүхы агитаторнуудтаа дамжуулан үгэхэ шуала. Агитаторнуудай хүдэлмэриднэ саг ургалжа, бодото туһалмажа үзүүлжэ ёһотойбди.

Стрельников.

Түрүү хүнүүд партия ороно

Баргажанай МТС-ын дэргэдэх эхин парт-организаци болбол ВКП(б)-ийн XVIII съездын историческа тогтоомжонууде хүдэлмэришад ба служашинарайгаа дунда байнаар ойлгууланай резултатта, түрүү ба шалгалданан хүнүүд партия олоор абаба. Мүнөө энэ организаци хадаа 5 членүүд ба 11 кандидатудтай, хамтадаа 16 хүнүүдтэй боложо, организацинын состав 4 дахин ургаба.

Нигээд, шэнэ хүнүүдэе үшөө олоор абахаар бэлдхэжэ байна.

БАРУУН БЕЛОРУССИ

Национальна меньшинствонүүдэе даралалга ба дээрмэдэгдэ дээрэ үндэһэлэн польско гүрэн хадаа байдаг шадхагуйгээ харуулан хосорожо улаһанайн хүүдээр, советскэ правительство болбол Баруун Украина ба Баруун Белоруссин арадудта туһалаха абадалыг өөрынгөө ариун уялдаа олоһон байна. Манай Улаан Арми болбол манай нэгшүһанай ахадүү өөрын украинууде ба белорусууде өөрынгөө хамагалалгада абаха, хилыс дабажа ороһон байна. Урдань туйлай хээр даралагдажа байһан, эдэ арадуд хадаа польско правительство тэрьһэлэнэй хүүдээр, тон хээрэ хаягданан байгаа. Тэднэр болбол өөһэднйгөө сүлөөлэгшэды—советскэ сэрэгүүдэе баяраар ба хүхилгээр угтанан байна.

Белорусска арадай ажабайдалай бүхы хүндэ хүшэр бэрхшээлые бэшэжэ харуулан бэрхэ. Польско капиталистнууд ба помещикууд болбол Баруун Белоруссин өөрын колони, ба белорусска хүдэлмэришадые колониальна рабүүд болоһон байгаа.

Польско империализм болбол урдань энэ тон толюураар хүгжэхэй байһан промышленностинэ үгнэхэе политикые ябуулан байна. 1914-18 онуудта болоһон дэлхийн дайнай урда тээ Баруун Белоруссида 100 гаран хүдэлмэришэдтэй 9 фабриканууд байһан аад, мүнөө минл хоёр фабриканууд

үлөө. Военна ведомствын зүбшөөлгүүгээр ямаршыс наа промышленнэ предпринятинууде Баруун Белоруссида бариха абадал хоригдоһон юм. Варшавска воеводствын польско хүдэлмэришэнэй зарпалттай жэсөөхэдэ харабал, Новогрудска воеводстводохи хүдэлмэришэнэй зарпалтань, дунда жэсөөгээр 35 проценттээ эхэбэшэ, Полескэ воеводстводо 45 проценттээ эхэ бэшэ, Виленскэ воеводстводо 56 проценттээ эхэ бэшэ байһан байгаа.

Баруун Белоруссин хүдөө ажакхын тон хожомдонг байгаа.Эндэ, хамалһаа бага ургаса абадаг һэн. Таряшадай малын тон муунууд, бүхы инвентаринь гэхэдэ гансал модон анзлан байгаа. Эндэ шуг харагдахан ехэл хомор үзэгдэл байһан юм.

Бүхы газарайн хахад хубинь помещикуудай эзэмдэгдэлэ байһан. Полескэдохы бүхы газарай плошадин гурбанай хоёр хубын нэгэ мянган помещикуудтэй гарт, арбанзургаанайн нэгэ хубинь—70 мянган белорусска таряшад-үгнэштүүдтэй гарт байгаа.

Помещикууд болбол өөһэднйгөө угаа ехэ газар дээрэ тонолог дээрмэдэгын ажал ябуулдаг һэн. Тэдэндэ тракторшыс, хүдөө ажакхын онин машинанууд ба зэбсэгүүдше үгы байгаа, юуб гэхэдэ, помещикууд болбол таряшанай үнэгүй хүсыс хээр хэрэглэхэд дээрэ гэжэ тоолодог байһан юм. Помещикууд болбол өөрынгөө урдын крепостнинуудай ашанар

Англин оборонно хэмжээябуулганууд.
Зураг дээрэ: Улицадэ мешегүүдэе элнээр дүүргэжэ байна (Лондон).

ТАСС-ын фото-клише.

Арадай инструментүүд дээрэ наадагшадай Бүхэсоюзна харалга

Арадай инструментүүд дээрэ наадагшадай Бүхэсоюзна харалгын хоёрдох шалгалтын түртэ хоёр мянгаад хүн хабаадаба. Москвада октябрийн 1-дэ нэгдэн харалгын хоёрдох түртэ хабаадахын түлөө 200 шахуу музыкантууд шэлэгдэн байна.

Харалгыс жюриин түрүүлэгшэ, СССР-ай Верховно Советай депутат, СССР-ай арадай артист Узеир Гаджибеков нэгдэ.

Харалгын хоёрдох түртэ хабаадагша музыкантууд болбол 60-наа үлүү шахуу инструментүүд дээрэ наадаха байна. Харалгын хоёрдох түртэ болбол балалаечник Рожинский (Свердловск) выступленээр эхилбэ. Рожин хадаа рубинштейнэй мелодие, Мошкескийн «Испанска танцы», Сарасатын «Цыганска танцы» ба башэ зохёолнууде наадаба. Домрист Кантор (Свердловск), гитарист Маликов (Харьков) хадаа тон амжалттайгаар выступлан байна. Хоёрдох түртэ

октябрийн 10 бэлтэр үргэлжэлхэ.

Москвада октябрийн 2-то, харалгын хоёрдох түртэ хабаадагшад выступлени үргэлжэлэн байна. Гитар дээрэ наадагын ехэ гоё техникые Бүхэсоюзна радиокомитетай артист Иванов-Крамской демонструвалаба. Тэршэлэн, Ленинградска №2 хургуулин 6 классай хурагша, 13 наһатай гитарист Белицкий амжалттайгаар выступлаа.

Музыкальна талаараа тон гоё, арадай мелодиинууд һонирхолтой байһан байба. Чонгури ба пандури дээрэ наадаг, грузинска индустриальна институтай студент Орагвелидзе, адыгейскэ гармон дээрэ наадаг, Адыгейскэ автономно областин Красногвардейскэ районой, Майн I нэрэмжэте артелиин колхозник Ауглев ба бусад хабаадагшад хадаа аудиторине арадай мелодиинуудтай танилсуулаба.

Судэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ юридическэ образовани олгохо

СССР-ай юстициин Арадай Комиссарият хадаа судэй хүдэлмэрилэгшэдтэ юридическэ бэлдхэл тухай асуудалыс, октябрийн 1-дэ болоһон коллегиинын заседани дээрэ хэлсэбэ. Арадай судлнуудай, областной ба хизарай судлүүдэй членүүдтэй дунда, юридическэ дээдэ образованитай хүнүүд үсөөн байна. Энээнэй хамта, судэбнэ хүдэлмэрилэгшэдтэй дунда ямаршыс юридическэ бэлдхэл абаагүй хүнүүд олон байна гэжэ элнүүлэгдэбэ.

СССР-ай НКЮ-гай коллегия болбол судэбнэ хүдэлмэрилэгшэдтэ бэлдхэсэ программа хараалаа.

1940 ондо судэбнэ хүдэлмэрилэгшэдтэ бугдлын дээдэ судэбнэ, правовой хургуулинуудтэ, богон болзорой курсуудтэ, заочно хуралсалай системээр юридическэ образованида ба бэлдхэлдэ хабаадуулаха гэжэ тэмдэглэгдэбэ. 1940 оной һүүдэ, өөрынгөө квалификация дээшлүүлэгүй байһан нэгшэсэ судья Союз дотор байда ёһотой.1942 оной һүүдээр судэй бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ дүрбэнэй нэгэ хубинь дээдэ юридическэ эрдэмтэй болохо ба үлэгшэднэ дунда юридическэ эрдэмтэй болохо ёһотой.

ВБЭ ЛЫЕ ЗЭБСЭГ ТҮГЭС УГТАХА

Хори. Хандагайтын мехлес-пункта хэдэн зуугаад хүдэлмэришэд хүдэлмэрилнэ. Мун, 200 колхознигууд—сезоннигууд хүдэлмэрилхэ байна. Вербовкоор 50-60 айлнууд ерэхэнэ. Зүгээр, тус участок дээрэ, хүдэлмэришэдтэй, тэднэй бүлэнэрэйн орохо байра тон дутамаг байха юм.

Энээн тухай, дурсагдаша мехлеспунктын начальник нвх.

Морозов болбол серьеэно анхаралаа табинагуй: хуушан барагууде ремонтложо, шэнэ барагууде бариха г.м. хэмжэябуулганууде оройдоошыс ябуулнагуй.

Үнгэргэжэ жэлдөшө байрабайдалаар дутаха ушар үзэгдэн байгаа. Тимэһээ, энэ жэлдэ үнгэргэжэ жэлэйхэ дабтахгуй—нимэ өрилтыс нвх.Морозовой урда табигдана.

Ц.

НАРКОМПРОСОЙ АНКАРАЛДА

Хори. Хандагайтын мехлеспунктыч дэргэдэх эхин хургуули болбол тусхайта гэргүй байһан дээрнээ, үнгэргэжэ 1938-39 онуудай хуралсалай жэлдэ занятия юрын барак соо үнгэргэнэн байгаа. Энэ хургуулид хамтадаа 170 гаран хүнүүд хуралсалаг байна.

Энэ жэлэй—1939-40 онуудай хуралсалай жэлдэ тон мууса бэлдхэжэ, хуралсалаа амхигүйгээр захалба. Тус хургуулине эрхилэгшэ нвх. Агильдин хадаа хургуулинегаа байра-байдал тусгаа анхаралаа багаар табина.

Мехлеспунктын начальник нвх. Морозов гэжэ, энэ хургуулида зорюулагданан тусхай шэнэ гэр барихыс най-

дуулһан аад, дүүргэлтэ болгоогуй.

Эдэ бүхын резултатта, тус хургуулиин хуралсалай занятинууд хадаа мун лэ барак соо эхилэгдэнэн байна. Энэ хургуулида орохо ёһотой 10 гаран хурагшад хадаа хангалтатай байрагуй байһан дээрнээ, хуралсала хабардуулагдаагуй.

Имэ байдалда, хуралсалай шанарыс дээшлүүлхэ ба планине дүүргэхэ ябадалай тон бэрхэтэй байһанэ эли. Наркомпрос ба Хоринин аймагай ОНО болбол энээн тусгаа эрид хэмжээ абажа, тус хургуулиин байдалыс һайжаруулаха ёһотой.

Ц. Д.

Оборонно хүдэлмэриэ шэнэдхэн табиха

Осовиахимай зарим организацинууд хадаа ВКП(б)-ийн XVIII съездын историческа шиндхэбэринээ хойшо, оборонно хүдэлмэриэ шэнэдхэн табихан байна. Эдын аймагай осовиахимай совет (түрүүлэгшэн нүхэр Хандановский) болбол колхознигууд, интеллигентнуудтэй ба хурагшад дунда оборонно хүдэлмэриэ найнаар табиа габал, энэ зунай 2-3 харын торшо соо 300 шахуу хүнүүдэе оборонно элдэб значогуудтай болгоо.

Гадна, осовиахимай райсовет хадаа аймаг доторхи осовиахимай эхин организацинуудта воношиловскэ стрелогой, ПВХО-гой, ГСО-гой гэхэ мэтын, хамта 20 гаран оборонно кружогууде эмхидхэдэ, тэднэ мүнөө хүдэлмэрилжэ байна. Тус кружогуудта 413 хүнүүд хабаадаһана.

БМАСР-ай Осовиахимай Центральна Совет, эдэ шэнээр эмхидхэгдэнэн кружогууде хуралсалай шулаа хэрэгсэлүүдээр ба учебнигуудээр хүсэд хангажа шадла.

Зүгээр хангалтагуйгээр хүдэлмэрилдэг организацинууд би.

Жэсөөхэдэ, Наркомземай дэргэдэх осовиахимай эхин организаци мууса хүдэлмэрилнэ гэбэл, коллективтэнь хамта 120 хүнүүд хүдэлмэрилнэ. Эдэһөнэй минл 36 — нь ОСО-гой членүүд байха юм. Тэрэ организаци хадаа май нарада военна кружок эмхидхэн байгаа, кружоктэнь тон үсөөн хүнүүд хандагд байна. Занятины саг үргэлжэ ябанатуй.

Коллективтэйгөө хүдэлмэрилэгшэдтэ военна хэрэгмэе шулулахын тухай партиан организаци (парторган нүхэр Шороков) болбол ямаршыс политмассова хүдэлмэри ябуулаагуй байна. Мун, Губанкин дэргэдэх осовиахимай эхин организаци (түрүүлэгшэн Моманова) хамт тус хүдэлмэриэ баһал мун ябуулана. Энэ дутуунуудаа ошот сагта усадхын тула эрид хубилалта гарагахын шулаа.

Сан. Цыретарова.

ХУБСАНА ЭСХЭГШЭДЭЙ КУРС НЭЭГДЭХЭНЭ

Бурногпромосоюзай хвсөөр, октябрийн 15-наа, хубсана эсхэгшэдтэ курс нээгдэхэнь. Энэ курсда 20 хүнүүд хуралсала байна. Тус курс болбол 3 нара үргэлжэлхэ юм.

ЗАГААНАЙ ЗАВОД БАРИГДАХАНЭ

Бурныбтрестын хүсөөр, 1940 ондо, Хойто-Байгалай аймагдахыг Кергорхой дэргэдэ загана-най завод баригдаханэ. Энэ заводой бариглада 20 мянган түхэриг гаргашахаар хараалагда-на.

саһанинь һүни болоходо полушугу, али одоол болодог. Картофельне капусталар холбод, үгдөөгүүр эднэ. Удэшэлэн—балал үнөөхи картофель. Керосин үнэтэй, тиймэһээнь тахяануудта хамта унтана. Сонхын шэл үнэтэй, тиймэһээ хахархай сонхо хуушан мешегээр бүгдэнэ. Амаһарта үнэтэй, тиймэһээ горшоогойгоо нүхэ тришкаар бүгдэнэ. Гутал ба хубсанаһан үнэтэй дээрнээ, зарим таряшад бүхэл жэлдэ хаанашыс ябадагуй.

Польшодо һуһан белорусуудай национальна эрхэгүй байһан абадал хадаа Баруун Белоруссин хүнзоной хахаднаһан үзүүш бэшгэмдэхэгүй байһан дээрнээ эли харагдана. Польско засагуй болбол белорусска культуна учрежденинууде ба хургуулинууде һэшхэгүйгээр хаһан байна. Бүхы Баруун Белоруссида 3 миллион хүнзон бии аад, минл 16 белорусска эхин хургуулинууд байгаа. Бүхы Польско соо белорусска гансал дунда хургуули байһан байна. Польшын хургуулинуудта 4.694 мянган хүүгэд хуралсадаг аад, белорусска хургуулинуудта оройдоо 2 мянган хурагшад байһан юм. Новогрудска зоеоводстводо хүнзонин минл 25 процентныс полягууд байһан аад, хургуулинуудайн 93 процент польско, тийхэдэ минл 2,5 процентныс белорусска хургуулинууд байгаа.

Белоруссууд хадаа администра-

тивна ашарада ямаршыс тусһа эзэлэхэ эрхэгүй һэн. Эрхэгүй белоруссууде бариха байха өөрнөө гөһөсөдтэ, Польско засагуй болбол хэһээлгын экспедици, шелевой суд, буудалга, мэхэлэл, кулацкэ элементнууде өөрнөө гөһө талада таталгын системээр байлдагд байгаа.

Таряшад болбол өөрынгөө дарагшадта эсэргүү востанитэ хэдэн удаа хэлэн байна. 1937 оной августын эсэс багта Полескэдэ таряшадтай үймөөн болоһон байн. Польско полици ба жандарману болбол таряшадта эрэлтгээр ороһон байгаа. Бүхы польско өрмөнүүд таряшадта дүүргэнэ юм.

Баруун Белоруссин ба Баруун Украинин арадудтай сүлөөрэлгын час эрээ. Польско магнаадуудта дарагшадта эсэргүү, бугш шлахтска господстводо эсэргүү ябуулан, ажалшадтай сүлөөрэлгын тэмсэлэй хатуу жэлүүд хамтилан социализмын оройной ахидүүг тухаламжаар шиндхэгдэбэ. Минл энэ һаяхан хатуу бэрх даралалта доро байһан, манай ахидүүг хадаа өөһэднйгөө сүлөөлэгшэды агууэхэ баяраар угтаба. Арадудтай вождэ Иосиф Виссарионович Сталинне хүндэлэн байр аямаршалганууд, магтаал ба хүндэлэл хадаа сүлөөлэгдэнэн хүдэлмэришад ба таряшадтай үмдэрхэнһөө дуулдана.

А. Ивано.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.